

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2019-05-09

Dnr V 2019/373

Justitiedepartementet

Rektor

Yttrande över betänkandet Skogsbränderna sommaren 2018 (SOU 2019:7)

(Ert dnr Ju2019/00404/L4)

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Universitetet avger härmed följande synpunkter som utarbetats av forskare Veiko Lehsten, naturvetenskapliga fakulteten, och docent Bengt Lundell, juridiska fakulteten. Utredare Carina Wickberg, Universitetsledningens kansli, har sammanställt yttrandet.

Betänkandet behandlar de skogsbränder som inträffade sommaren 2018 och de slutsatser som kan dras organisatoriskt och regleringsmässigt. Samhällets beredskap för olika typer av kriser är väsentlig. De flesta av de kriser som lagen om skydd mot olyckor ska hantera är lokala till sin natur. Tyngdpunkten inom räddningstjänsten ligger därför på den kommunala nivån. Ofta bedrivs verksamheten genom samverkan mellan flera kommuner. Det regionala ansvaret för länsstyrelserna har varit starkt.

Sammanfattande synpunkter

De slutsatser som dras i betänkandet är i huvudsak förnuftiga med utgångspunkt i de skogsbränder som inträffade 2018. Det finns skäl att betona statens övergripande ansvar för de kommunala handlingsprogrammen på området. Det finns också anledning att se över dem med utgångspunkt i betänkandet.

Enligt universitetets uppfattning bör det huvudsakliga statliga operativa ansvaret ligga på regional nivå främst hos de nuvarande länsstyrelserna. På nationell nivå bör ansvaret främst ligga för samordning av och tillhandahållande av nationella resurser.

Den slutliga beredningen av förslagen bör ske samordnat med Räddningstjänstutredningens betänkande *En effektivare kommunal räddningstjänst*.

Särskilda synpunkter

I betänkandets kapitel 8, Räddningstjänstens ledningssystem samt metod och taktik för att släcka skogsbränder, behandlas ledningen av räddningstjänsten närmare och innehåller även en redogörelse för den metod och taktik som används vid bekämpning av skogsbränder.

Lunds universitet saknar här en redogörelse för de tekniska lösningar som idag finns och som i hög utsträckning skulle kunna underlätta insatserna och upptäckten av nya bränder, men som inte är tillgängliga för svenska brandbekämpare. Små investeringar för att utveckla dessa verktyg skulle vara till stor hjälp för att planera insatser och upptäcka nya bränder. Det kanadensiska brandförsvaret använder ett

system kallat Prometheus som beräknar en brands spridning på basis av information om brännbart material och väderutsikter. Systemet gör det möjligt att förutsäga en brands spridning i realtid och förutsäga effekterna av brandgator mm, vilket är oundgängligt för den operativa planeringen.

I Sverige måste brandbekämparna för det mesta utgå från sin intuition för att ta beslut. I en tidigare utredning bad MSB ett konsultföretag att undersöka om ett system av den typen kunde användas i Sverige också. Företagets slutsats var att det tar för lång tid för systemet att samla in data efter att en brand brutit ut för att det ska vara användbart i ett operativt sammanhang. De har dock inte insett att den aktuella tekniken gör det möjligt att samla in all data kontinuerligt och att det ingår en nätbaserad tjänst som gör att brandbekämparen kan uppsöka brandfronten och på sin mobil få en prognos om brandens utsträckning och effekterna av brandgator. Systemet skulle också göra det möjligt att upptäcka nya bränder eftersom SMHI har radaranläggningar som avläser plats och intensitet för alla blixtnedslag. Tillsammans med en spridningsmodell skulle systemet kunna förutsäga skogsbränder innan de blir för omfattande. SMHI har fått ett förslag om att utveckla ett sådant system, men det saknades finansiering.

Lunds universitet anser att betänkandet borde ha föreslagit att medel ska investeras i verktyg som gör det möjligt att upptäcka bränder och att planera brandbekämpningen.

Universitetet uppfattar dessutom synen på klimatfrågan som något ensidig. I betänkandet nämns endast resultat från SMHI och bortser från arbetet om klimatförändringar och extremt väder som pågår utanför Sverige i ett europeiskt sammanhang.

Beslut

Beslut att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson, efter hörande av representant för Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av utredare Carina Wickberg.

Torbjörn von Schantz

Carina Wickberg
(Universitetsledningens kansli)